

При формуванні генеалогічної структури породи практикувати "короткі лінії" протягом двох-трьох поколінь, коли племінна цінність лідера є найбільш високою. Для одержання бугаїв-лідерів необхідно інтенсивно використовувати помірний та тісний інбридинг. Використання бугаїв міжнародного класу червоно-рябих молочних порід європейських країн буде сприяти підвищенню таких господарсько-біологічних якостей стад, як білковомолочність, тривалість продуктивного використання, стійкість до захворювання маститом та відтворювальна здатність.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

С целью генетического усовершенствования украинской красно-пестрой молочной породы предлагается интенсивное использование в базовых хозяйствах только быков-лидеров голштинской и украинской красно-пестрой молочных пород, оцененных по комплексу признаков и использование "коротких линий" при формировании генеалогической структуры украинской красно-пестрой молочной породы.

УДК 636.22./28.082

І. С. ПЕТРУША, Д. В. МИХАЙЛОВИЧ,
М. М. МИКИТИН, М. М. МИРОНИК

ПЛЕМЗАВОД "НОВЕ ЖИТТЯ" ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Проведено аналіз результатів відтворного скрещування симентальських корів з голштинськими плідниками і встановлена висока економічна ефективність використання різних генотипів нової червоно-рябої молочної породи.

Племінний завод "Нове життя" Снятинського району Івано-Франківської області займається розведенням чистопородних сименталів та створенням нової червоно-рябої молочної породи. Згідно з програмою якісного удосконалення сільськогосподарських тварин та селекційною програмою, розробленою для племінного заводу співробітниками Інституту розведення і генетики тварин УААН (1989—1995) передбачено використання генетичного потенціалу найпродуктивнішої у світі голштинської худоби. Наукові дослідження проводили з метою

© Петруша І. С., Михайлович Л. В.,
Микитин М. М., Мироник М. М., 1996

Розведення і генетика тварин. 1996. Вип. 28.

12-228а

89

покращення технологічних якостей, збереження міцної конституції, підвищення молочної продуктивності м'ясних і відгодівельних ознак симентальської худоби, її стійкості проти захворювань, а також провести порівняльну оцінку тварин різних генотипів, визначити ефективність їх використання в створенні нової червоно-рябої молочної породи шляхом відтворного схрещування сименталів з голштинами. Корови нової української червоно-рябої молочної породи повинні відповідати таким вимогам: надій за 305 днів третьої лактації — 5000—5500 кг молока з вмістом жиру 3,8 %, жива маса — 600—650 кг, швидкість молоковіддачі — 1,6—1,8 кг/хв.

Методика досліджень. Методом складного відтворного схрещування симентальських корів з голштинськими плідниками створено стадо. Умовна частка крові червоно-рябих голштинів у помісних тварин становить до 70—80 %, а симентальських 30—20 % з наступним розведенням "в собі". У господарстві при розведенні помісей за основний показник брали не лише умовну частку крові тієї чи іншої породи, а й вираженість бажаного типу та його успадкування.

Для осіменіння 1500 маточного поголів'я використовували голштинських бугаїв Хенрі 819, Райзе 2472984, Доміно 6091995, Мілу 6168085, Тексея 393522, Дубка 1003, Філу 3342, Майко 828 та ін., які належать до шести генеалогічних ліній та споріднених груп — Рифлекшн Соврріна 198998, Монтвік Чифтейна 95679, Сілін Тройджун Рокита 252803, Віс Бек Айдіала 933122, Імпрувера 333471, Романдейл Шейлимара 265607. Середня продуктивність матерів плідників використовуваних ліній становить 9625 кг молока жирністю 4,29 %, а матерів батьків — відповідно 10892 кг і 4,08 %. Отже, у відтворному схрещуванні використовували краших лідерів голштинської породи, які вплинули на ефективність виведення нової червоно-рябої молочної породи.

Результати досліджень. Аналіз проведених досліджень в однакових умовах годівлі та утримання свідчить, що голштинські помісі перевищують симентальських ровесниць за надоями та кількістю молочного жиру (т.бл. 1).

Із наведених даних видно, що корови з часткою крові 25 % за першу лактацію дали прибавку 728 кг молока і 28,3 кг молочного жиру; другу — 219 і 15,4 та за третю — 254 і 16,9 кг порівняно з симентальськими ровесницями; з 50 % крові — відповідно за першу лактацію 862 і 32,5, другу — 296 і 16,0, третю — 620 і 18,1 кг; з 75 % крові — відповідно за першу лактацію — 939 і 35,3, другу — 805 і 29,4, третю — 1069 і 40,4 кг. Із збільшенням частки крові голштинів зростає молочно продуктивність та покращуються технологічні властивості корів нових типів та червоно-рябої породи.

1. Ефективність схрещування корів у племзаводі "Нове життя" (Мітм)

Генотип	Лактація	n	Надій за 305 днів лактації, кг	Вміст жиру, %	Кількість молочного жиру, кг	Жива маса, кг
Симентали	Перша	19	3265±213	3,67±0,04	119,8±9,8	494±10,3
	Друга	19	4067±189	3,65±0,03	148,4±8,1	534±12,2
	Третя і ст.	19	4331±206	3,68±0,03	159,4±8,9	573±10,8
1/4Г3/4С	Перша	23	3993±133 +728	3,71±0,03 +0,04	148,1±5,4 +28,3	510±7,5 +16,0
	Друга	21	4286±189 +219	3,69±0,02 +0,04	155,2±6,3 +15,4	540±6,7 +6,0
	Третя і ст.	25	4585±113 +254	3,72±0,03 +0,04	170,6±7,7 +16,9	580±8,2 +7,0
1/2Г1/2С	Перша	189	4127±64 +862	3,69±0,02 +0,02	152,3±8,5 +32,5	516±7,8 +22,0
	Друга	90	4363±79 +296	3,71±0,03 +0,06	161,9±5,7 +16,0	556±6,8 +22,0
	Третя і ст.	30	4951±182 +620	3,69±0,06 +0,01	182,7±5,8 +18,1	589±12,1 +16,0
3/4Г1/4С	Перша	199	4204±150 +939	3,69±0,02 +0,02	155,1±7,8 +35,3	523±4,9 +29,0
	Друга	19	4872±216 +805	3,65±0,03 +0,00	177,8±6,5 +29,4	574±8,3 +40,0
	Третя і ст.	8	5400±210 +1069	3,70±0,05 +0,02	199,8±6,7 +40,4	641±7,8 +68,0

Високої продуктивності голштинських помісей домоглися за рахунок впровадження інтенсивної технології вирощування ремонтних телиць та ін. Помісний молодняк від народження до 18-місячного віку в контрольно-селекційних корівниках показав високу енергію росту. Так середньодобові прирости досягли 690—740 кг, а жива маса при першому осіменінні становила 400—420 кг. Впровадження інтенсивної технології дало змогу племзаводу "Нове життя" реалізувати через племоб'єднання 230 голів племінного молодняка класу еліта-рекорд та еліта, у тому числі 25 бугаїв. Цей племмолодняк відіграв важливу роль у формуванні нового типу червоно-рябої молочної породи в республіці.

Нами проведено оцінку бугаїв-плідників (табл. 2). За наведеними даними молочної продуктивності дочок окремих бугаїв, голштинські бугаї мали значну перевагу над симентальськими. Особливу цінність мають первістки бугаїв Доміно, Райзе, Хенрі, Майка та інші, які

широко використовувались при зустрічанні симентальських корів. Так, за 305 днів першої лактації від дочок Доміно надоєно по 5215 кг молока з вмістом жиру 3,89 %, Райзе — 4663 і 3,55, а дочок Хенрі по 4636 і 3,67 % відповідно.

2. Молочна продуктивність дочок окремих бугаїв плеєзаводу "Нове життя" (М±m)

Кличка і номер бугая	n	Надій за 305 днів лактації, кг	Вміст жиру, %	Кількість молочного жиру, кг	Жива маса, кг
Макс 194553	19	4096±210	3,67±0,03	150,3±8	530±8
Еспрїнт 196456	28	3949±215	3,69±0,02	145,7±7	511±8
Хенрі 819	27	4636±170	3,67±0,01	170,1±6	507±9
Лихач 365	11	3809±199	3,69±0,03	141,0±7	505±7
Райзе 2472984	5	4663±221	3,55±0,02	165,9±4	522±8
Штурм 514542	13	3861±227	3,64±0,03	140,9±8	509±5
Рїджес 1743606	8	4287±247	3,68±0,01	158,0±16	525±4
Бїнокль 3288	19	3865±179	3,69±0,02	142,6±12	519±6
Майко 93833220	56	4324±176	3,68±0,01	159,1±8	525±6
Домїно 6091995	60	5215±192	3,89±0,03	202,9±7	549±7
Хенно 3332	13	3777±125	3,73±0,02	140,9±6	537±9

Голштинїзована худоба характеризується також кращими показниками відтворної здатності та швидкості молоковіддачі (15—20 %). Вона має сервіс- та сухостійний періоди відповідно 99 і 70 днів.

Нині ведеться робота щодо формування ліній Імпрувера 333471, Супрїма 333470, Хеневе 162391 та інших. Контрольно-селекційний корівник є селекційним центром, де протягом року утримують первісток, там проводять оцінку та добір кращих тварин у биковідтворну групу. Їм створено всі необхідні умови для прояву генетичного потенціалу. Тому за останні роки у контрольно-селекційному корівнику було роздоєно 238 корів, у тому числі до 6000 кг молока — 157; 7000 і більше — 68 корів. Цих тварин включили до биковідтворної групи, а на деяких закладено родини.

Серед них корови Вільха 2222 (4-6236-3,49), Білка 1776 (3-5549-3,81), Чародїйка 3539 (2-5203-3,58), Хвиля 9710 (2-7913-3,42) та ін. Від первісток одержують по 4600—5000 кг молока за лактацію. Кращих з них виділяють у племінне ядро репродуктора червоно-рябої молочної породи. Економічна ефективність використання повновікових корів становить: генотипу 1/4Г 3/4С — 3043 тис. крб; 1/2Г1/2С — відповідно 7965; 3/4Г1/4С — 15005 тис. крб.

Висновок. Вибраний метод створення високопродуктивного стада репродуктора нової червоно-рябої молочної породи є ефективним.

*Институт розведення і генетики тварин УААН
Племзавод "Нове життя" Івано-Франківської області*

Приведен анализ воспроизводительного скрещивания симментальских коров с галштинскими производителями и определена экономическая эффективность использования животных разных генотипов.

УДК 636.2.034:311.213

В. І. АНТОНЕНКО

КОНТРОЛЕР-АСИСТЕНТСЬКА СЛУЖБА У МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

На підставі вивчення літературних джерел з історії контролю молочної продуктивності корів молочних і молочно-м'ясних порід й аналізу реального стану племінних ресурсів України наведено основні принципи формування та діяльності контролер-асистентської служби у молочному скотарстві.

Введення в дію Закону України "Про племінне тваринництво" потребує розробки цілого пакету нормативних документів, що стануть гарантом нових відносин між об'єктами і суб'єктами племінного тваринництва, державними, колективними і фермерськими (орендними) господарствами, а також системного ведення селекційно-племінної роботи на рівні країн з розвиненим молочним скотарством й, в першу чергу, Європейської асоціації тваринництва (ЕАТ). У цьому зв'язку особливого значення набуває офіційний облік продуктивності тварин, до якого пред'явлені вимоги оперативності й вірогідності, виробничої і наукової обґрунтованості реєструючих ознак та можливості автоматизованої обробки інформації.

У 11—12 номерах журналу "Тваринництво України" за 1992 р. надрукована досить актуальна на цей час стаття наукових співробітників Інституту розведення і генетики тварин УААН доктора сільськогосподарських наук М. Я. Єфіменко і кандидата В. П. Бойко "З історії контролю молочної продуктивності", де представлено історичні матеріали формування і діяльності контролер-асистентів в Україні [2].

© Антоненко В. І., 1996